

Føroyar skulu hava ein arkitekturpolitikk

BYGGILIST: Mikudagin 20. august í ár skipaði Landsverk fyri evnisdegi um arkitekturpolitikk í Norðurlandahúsinum, har arkitektar úr øllum landinum luttóku í eini verkstovu um evnið. Stórur áhugi var fyri tiltakinum, og Landsverk fekk nógv gott og nýtiligt tilfar burtur úr degnum, sum longu hevur lagt lunnar undir fyrstu orðingarnar í einum komandi uppskoti til arkitekturpolitikk fyri Føroyar.

Birita Wardum
arkitektur

skipaðar meginreglur at halda seg til, tá ið nakað skal byggjast.

Við evnisdegnum um arkitekturpolitikk í Norðurlandahúsinum var skjøtil settur á at fáa eina breiða undirtøku millum fakfólk innan arkitektur, fyri síðani eftirfylgjandi at evna til ein arkitekturpolitikk saman við áhugaðum pørtum og myndugleikum. Landsverk hevur arbeitt víðari við hesum tilfari, sum fyribils hevur fingið fylgjandi fyra høvuðsyvirkiftir:

- Arkitekturur og arkitektonisk dygd
- Arkitekturur og borgarin
- Arkitekturur og burðardygd
- Arkitekturur og nýmenning

Størri tilvitan um arkitektur
Breið semja var á evnisdegnum um, at stórur dentur skal leggjast á at

fáa fólk meira tilvitað um arkitektur. Vanliga verður arkitekturur settur í samband við tað vakra og kostnaðarmikla - við tað, ið eygað sær, og ikki ta breiðu merkingina, sum fevnir um bæði dygd, trivnað, uppliving, staðseting og haldføri.

Tað finnast nógvar allýsingar av hugtakinum “arkitekturur” ella “byggilist”, sum tað eisini nevnist á føroyskum. Rómverjin Vitruvius orðaði umleið 20 ár fyri Kristi føðing elstu kendu lýsingina av byggilist. Sambært honum er byggilist javnvágin millum TAÐ GAGNLIGA/EFFEKTIVA, TAÐ HALDGÓÐA OG VAKURLEIKA.

Ætlanin er, at arkitekturpolitikkurin skal viðvirka til, at bæði skúl-

ar, barnagarðar og aðrir stovnar taka fakið arkitektur meira til sín, soleiðis at fólk við tíðini skilja hetta hugtak betur og gerast meira tilvitað um ta nyttu og jaligu ávirkan, ið góður arkitekturur hevur við sær á umhvørvið, vit liva og virka í. Í sambandi við árliga altjóða arkitekturdagin hava arkitektar á Landsverki seinnu árin nýtt høvi til at fara út á skúlar í landinum at undirvísa børnum og ungum í arkitekturi, og royndirnar hava verið sera jaligar. Aftur verður vitjað á fimm ymiskum skúlum í landinum.

Arkitektoniskar perlur draga fólk at sær

Sæð í einum størri perspektivi og samanhangi skal arkitekturur ella byggilist endurspeгла tíðina, vit liva í. Bæði hvussu vit liva, virka og hugsa. Byggilistin er ein týðandi partur av samfelagsmenningini og er eisini við til at geva einum samfelagi samleika. Frakland seta vit oftani í samband við Eiffel-tornið, Champs-Élysées, Notre Dame, Versailles o.s.fr., meðan Ongland fær tankarnar at leita á Tower Bridge, Big Ben og Trafalgar Square, og Avstralia minnir okkum á Sidney Opera House. Nú hevur eisini Reykjavík fingið sitt operahús við Hørpu, sum uttan iva fær mong ferðafólk við áhuga fyri byggilist at vitja Ísland. Soleiðis kunnu arkitektoniskar perlur bæði draga ferðafólk til landið, fáa lokalar íbúgvar at trívast betri og kenna stoltleika ættarlið eftir ættarlið og vinna landinum jalgan samleika. Síðuvinnururin er, at hetta samstundis gerst ein eyka inntøkukelda fyri samfelagið. Lond og kommunur hava tí nógv at vinna, um tey seta sær greið og framsøkin mál fyri, hvussu byggjast skal.

Arkitekturpolitikkurin her heima skal yvirskipað sæð syrgja fyri, at føroyskur arkitekturur framhaldandi mennist og er við til at lyfta eina samfelagsábyrgd. Tað hevur stóran týðning, at hesin politikkur tryggjar, at byggimentanin eisini í framtíðini hevur høga góðsku. Tað krevur eitt málrættað og samskipað átak, sum Landsverk nú hevur tikið stig til.

Landsverk hevur í avriksáttmálanum fyri 2014 sett sær sum mál at fáa gongd á arbeiðið at orða eitt uppskot til arkitekturpolitikk fyri Føroyar. Stovnurin er farin undir at fyrireika og formfesta ein byggilistapolitikk, ið skal nýtast sum stevnumið og leiðbeining fyri alt, sum framyvir verður bygt í Føroyum. Ein politikk, sum verður gjørdur við virðing fyri bæði tí arvi og síðaarvi, ið vit sum land eiga.

Ein arkitekturpolitikkur skal fyrst og fremst vera viðvirkandi til, at vit í Føroyum fáa skapt teir røttu karmarnar, har fólk trívast, mennast, liva og virka. Hann skal hjálpa okkum at skapa vælvirkandi, brúkaravinarlig, trygg og vøkur verk. Tað er endamálið, at bæði land og kommunur skulu hava yvir-

ÚR AVRIKSSÁTTMÁLANUM FYRI 2014:

“Tað er umráðandi, at tað almenna er ein fyrimynd og gongur á odda í byggilistarligum viðurskiftum. Vit menniskju hava fyri stóran part okkara samleika í tí fysiska umhvørvinum, náttúruni og í tí menniskjaskapta rúminum. Býir og bygdir, bygningar, landslag og býarinnbúgv hava stóran týðning fyri trivnaðin hjá fólki. Við hesum í huga er tað av stórum týðningi, at yvirskipaða tilgongdin til bygging verður sett á breddan. Landsverk tekur lut í norðurlendskum samstarvi um arkitekturpolitikk, og fer í 2014 at orða eina ætlan fyri byggilist.”

UTILITAS – FIRMITAS – VENITAS

Arkitekturur er at skapa vælvirkandi, trygg og vøkur (bygning-) verk, sum ítøkiliga gagna við at vera gagnlig/effektiv (UTILITAS), haldgóð (FIRMITAS) og lutvíst óítøkiliga við at veita vakrar (VENITAS), stimbrandi og heilsugóðar karmar um virknað og lív.